

„Zimní pohádka“ na Šumavě, Česká republika (foto: Vladimír Silovský)

VÝCHOVA A VZDĚLÁVÁNÍ

DŮLEŽITÉ NÁSTROJE OCHRANY KRAJINY A REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Udržitelný rozvoj regionů a krajín střední Evropy je především záležitostí vzdělávání. Ani nepečlivěji zvolené zákony neobstojí, pokud lidé nebudou vnímat krajinu jako svůj vlastní zájem. Nejdůležitější je to pro mladší generace. European Landscape Convention (Evropská úmluva o krajině) tudíž volá po multidisciplinárních výchovných programech a školních a univerzitních kurzech, „které se zaměří na hodnoty spojované s krajinou a otázky vzniklé při ochraně krajiny, hospodaření a plánování“.

Narůstající vzdálenost (fyzicky i mentálně) mezi lidmi a jejich přirozeným prostředím přináší nárůst implikací v oblasti osobního rozvoje. V současnosti se provádí výzkum osobnostních a sociálních důsledků nemoci zvané „nature deficit disorder - porucha daná deficitem přírody“, popisující problémy v chování na základě skutečnosti, že mnoho lidí a zvláště dětí tráví stále méně času venku.

Při plánování VITAL LANDSCAPES nejsou tyto sociální výzvy primární věcí, o které uvažujeme. Ale výchova a vzdělávání jsou klíčovou částí projektu od samého začátku. S blížícím se závěrem našich společných aktivit si přejeme nabídnout cenné zkušenosti v této oblasti, sahající od výchovy krajinářských průvodců až k novým univerzitním syllabům, zahraničním studijním cestám či regionálním tematickým exkurzím.

Další informace naleznete na www.vitallandscapes.eu. Také bychom rádi využili této příležitosti a informovali vás o závěrečné konferenci, která se bude konat ve Vídni 14. února 2013 (viz poslední strana).

Přejeme vám klidný a pohodový závěr roku – užijte si hezké vánoční svátky a zimní krajinu!

Jörn Freyer a Burkhardt Kolbmüller (koordinátoři)

VÝCHOVA PRŮVODCŮ KULTURNÍ KRAJINOU

OBJEVOVÁNÍ A ZPROSTŘEDKOVÁNÍ KRÁS SASKA-ANHALTSKA

Všude kolem nás je krajina nějakým způsobem dotčena lidskou činností. Aby bylo možné dát ve známost širokou škálu prvků kulturní krajiny a vychovat lidi pro jejich udržení a péči o ně, stala se hlavní součástí projektu Vital Landscapes výchova průvodců kulturní krajinou. Jak říká evropská norma pro výchovu a kvalifikaci průvodců turistů (EN 15565), průvodce by měl „...reprezentovat danou oblast ... zkoumat a rozvíjet informace k zajištění přesných a relevantních komentářů ... zprostředkovat pro návštěvníky znalost kulturního a přírodního dědictví a životního prostředí, informovat návštěvníky o všech relevantních aspektech života v dané oblasti“.

Hlavním úkolem bylo zajistit účastníkům základní znalosti o různých aspektech kulturní krajiny, např. o rozvoji naší krajiny, o historických způsobech obživy a vlivu klimatu a ekonomiky na stav a vzhled krajiny. Přednášky se zabývaly tématy jako je dolování, využití lesa, mlýny, pěstování vinné révy, ale také interpretace významu vlastních jmen, nebo jakým způsobem užívat a vykládat historické zdroje.

Ve dvou kurzech – v letním kurzu v Halle a v zimním kurzu v Magdeburgu – mohli účastníci zdokonalit své znalosti otázek souvisejících s kulturní krajinou. Téměř všechny přednášky byly zajištěny

členy pracovní skupiny Cultural Landscapes Work Group of the Landesheimatbund, z nichž každý je odborníkem na některý krajinný aspekt. Kurz koordinoval Prof. Dr. Bernd Reuter (geografie). Každá skupina měla kolem 12 členů s různým zázemím. Letní kurz byl ve formě týdenního čtyřhodinového večerního kurzu, zatímco zimní kurz byl celodenní, jednou týdně. Účast byla většinou úplná a cca 80% účastníků skládalo závěrečnou zkoušku, jejíž součástí byla prezentace vybraných aspektů kulturní krajiny a rozhovor. Téměř třetina účastníků pracuje jako profesionální průvodci a skoro všichni pracovali pro nějakou NGO, která bude mít z daných znalostí prospěch. Většina účastníků vyjádřila zájem pokračovat v navazujících kurzech.

Pro shrnutí je možno říci, že kurzy pokryly témata, která v diskusích o krajině nejsou obvykle brána v úvahu, částečně kvůli nedostatku odpovídajících vědomostí. To je v souladu se zpětnou vazbou, kterou jsme získali od účastníků. Každý účastník si také našel osobní témata pro další studium. Celkově se ukázalo, že školení bylo efektivním nástrojem pro inspirování lidí ve vztahu ke krajině.

Henrik Hass, Landesheimatbund Sachsen-Anhalt

Účastníci regionální exkurze
(foto: Cultural Heritage Association
Saxony-Anhalt)

KRAJINA V UNIVERZITNÍM A ODBORNÉM VZDĚLÁVÁNÍ

SPOLEČNÝ WORKSHOP STUDENTŮ V KRAKOVĚ, POLSKO

Od 29. do 31. října 2012 se v Krakově konal seminář pro odborníky a studenty, který byl součástí projektu VITAL LANDSCAPES.

Seminář zahájil Prof. Stanislaw Małek, prorektor pro výzkum a zahraniční vztahy, dále byly uvedeny prezentace Prof. Krzysztofa Ostrowského, děkana Fakulty environmentálního inženýrství a geodézie (WIŚiG), a Dr. Andrzeje Kwinty, proděkana pro geodézii a rozvojové studie na WIŚiG.

Při prvním setkání 29. října 2012 hovořili účastníci z Ústavu územního plánování a rozvoje venkovských oblastí z univerzity ve Vídni a z Ústavu pro krajinné plánování a regionální rozvoj Univerzity M. Korvína v Budapešti. Na druhém setkání v tomto dni hovořili mluvčí z Ústavu geodézie z Univerzity ve Lvově a z katedry environmentálního inženýrství a pozemního průzkumu a z katedry krajinné architektury ze Zemědělské univerzity v Krakově.

Podle proděkana WIŚiG Dr. Andrzeje Kwinty byl první den vyjádřením počátku aktivní spolupráce mezi všemi čtyřmi univerzitami, např. formou pravidelných ročních setkání. Dále proděkan navrhl spolupráci ve formě společného výzkumu a realizace projektů, a rovněž výměny studentů a pracovníků mezi univerzitami.

Dopolední setkání druhého dne (30. října) bylo zaměřeno na nástroje rozvoje venkova v Polsku a v Rakousku v kontextu CAP, Společné zemědě-

Studenti z BOKU Vienna, UR Kraków a Corvinus University Budapest prezentují výsledky z workshopu (foto: Jacek M. Pijanowski)

ské politiky. Odpoledne se konal výlet do obce Jordanów.

V průběhu třetího dne semináře (31. října) představili studenti z Rakouska, Maďarska, Ukrajiny a Polska výsledky společné práce, založené na materiálech a informacích z obce Jordanów získaných při exkurzi. Studenti navrhli koncepci výchovy pro udržitelný rozvoj venkova a kulturní krajiny.

Seminář poskytl konkrétní příležitost uvést do praxe a rozšířit spolupráci mezi zúčastněnými univerzitami. V průběhu semináře došlo také na předběžná opatření pro výměnu studentů v rámci programu ERASMUS, pro společnou výměnu pracovníků ve výzkumu a pro realizaci společných projektů spolufinancovaných z evropských fondů na výzkum a technický rozvoj.

Účastníci workshopu (foto: Magdalena Kowacka)

Dr. Jacek M. Pijanowski

NOVINKY PROJEKTU

VITAL LANDSCAPES kalendář 2013 právě editován

Vizualizace krajiny byla jedním z hlavních témat projektu, a kromě použití nových technik zobrazování se fotografie ukázaly být jedním z nejefektivnějších a nejpřitažlivějších prostředků komunikace.

Partneři projektu VITAL LANDSCAPES publikovali některé z nejlepších fotografií ze zúčastněných regionů v podobě společného kalendáře, který ilustruje krásu a společné hodnoty této části střeoevropského dědictví.

Kalendář lze ještě zdarma získat od vedoucího partnera (viz níže).

www.vital-landscapes.eu

VÝTISK

YDALA
Landgesellschaft
Sachsen-Anhalt /Zemská
společnost Sasko-Anhaltsko/
Große Diesdorfer Str. 56/57
39110 Magdeburg (DE)

REDAKCE
Jörn Freyer,
Burkhardt Kolbmüller

FINANCOVÁNÍ
Tento projekt je zaváděn
prostřednictvím Programu
CENTRAL EUROPE,
spolufinancovaného ERDF.

KRAJINY VE STŘEDNÍ EVROPĚ – VÝZVY PRO UDRŽITELNÝ ROZVOJ VENKOVA

ZÁVĚREČNÁ KONFERENCE VITAL LANDSCAPES, 14. 2. 2013 VÍDEŇ

Po dobu téměř tří let diskutoval tým projektu VITAL LANDSCAPES o výzvách udržitelného rozvoje ve střední Evropě. S blížícím se závěrem společné práce na projektu budeme prezentovat hlavní zjištění, výsledky a nástroje na závěrečné konferenci. Protože se zdá, že krajina z evropské agendy „zmizela“, neboť byla nahrazena naléhavějšími – např. finančními – záležitostmi, dává tato konference příležitost zdůraznit rozhodující význam krajiny pro udržitelný rozvoj v rámci celé Evropy. Je to zvláště důležité nyní, v době plánování dalšího finančního období na léta 2014 – 2020.

Srdečně zveme protagonisty v oblasti rozvoje krajiny a venkova k účasti v této naléhavé diskusi!

Konference se koná ve čtvrtek **14. února 2013** na Universitě přírodních zdrojů a přírodovědy, Peter-Jordan-Straße 82, 1190 Vienna, Rakousko. Další informace viz News section of www.vital-landscapes.eu.

10:00 Zahájení a přivítání
Gerda Schneider, University of Life Sciences Vienna
Frank Ribbe, Land Company Saxony-Anhalt, Vital Landscapes Lead Partner
Lubor Jusko, Joint Technical Secretariat CENTRAL EUROPE Programme

10:15 Vital Landscapes – Vymezení tématu
Jörn Freyer, Land Company Saxony-Anhalt

10:35 Vital Landscapes – Přístupy a výsledky
Diskuse u kulatého stolu
Krajina a územní plánování: rozvoj krajiny v právním rámci
Maja Simoneti, Urban Planning Institute of Ljubljana
Krajina a participace: Agenda 21 a přístupy zdola nahoru
Gernot Stöglehner, University of Life Sciences Vienna
Vizualizace: porozumění krajinám v přeměně
László Kollányi, Corvinus University of Budapest
Krajina a vzdělávání: dosáhnout k mladým profesionálům
Jacek M. Pijanowski, University of Agriculture in Krakow

12:00 Oběd

13:00 Vital Landscapes – Nástroje, metody a zkušenosti
Tržiště – Úvod a přehled
Vizualizace / Komunikace
Participace/ přístupy zdola nahoru / regionální síť
Vzdělávání

15:00 Přestávka

15:30 Vital Landscapes – Vize a poslání
Principy pro udržitelný rozvoj krajiny
Annette Schneider, Cultural Heritage Association Saxony-Anhalt,
Vladimir Ira, Institute of Geography of the Slovak Academy of Sciences,
Jan Těšitel, University of South Bohemia in České Budějovice

16:30 EU 2014-2020: Příležitosti a potřeby pro udržitelnou krajinu a participační rozvoj venkova v dalším období financování
Burkhardt Kolbmüller, Salve.Consult, Vital Landscapes Project Team

17:00 Ochutnávání STŘEDOEVROPSKÝCH KRAJIN